

מפליטות מלחמת העולם השנייה לפליטות בת זמננו

בימים אלה, כשאנו חשופים לסבלם של הפליטים האוקראינים, בעיקר ילדים, נשים וזקנים הבורחים מאימת הרוסים ומנסים להשתלט על ארצם, עולות לנגד עינינו תמונות ישנות בשחור/לבן של פליטים יהודים במלחמת העולם השנייה. החלטנו להקדיש את המאמר הראשי של הביטאון לסיפורם של "ילדי טהרן", ילדים פליטים שהגיעו ארצה, תוך כדי מלחמה, יחד עם צבא אנדרס.

לצורך כך קיימנו ריאיון עם הגב' **שרה רף**. היום בת 97. שרה עלתה לארץ עם "ילדי טהרן".

ראיינה: **ציפי אפלשטיין**

את הגברת שרה רף פגשתי כבר לפני כ-40 שנים. היא גרה מעבר לגבעה, מול ביה"ס שבו לימדתי בגבעתיים. שרה התיידדה עם קבוצת ילדים מבית הספר, הייתה מארחת אותם בביתה, ובחצרה גידלה עימם גידולים שונים. באותו זמן יזמתי פרויקט שנקרא "אנחנו פה" ובו כל תלמיד בשכבה הגבוהה פגש בקביעות שורד שואה תושב גבעתיים וכתב מפיו את סיפורו. כך נוצרה חוברת עדויות וגם חברות יפה בין השורדים לילדים. גם שרה הצטרפה לפרויקט. בימי הזיכרון לשואה היו המבוגרים והילדים מתכנסים יחד.

בחיוניות ובאופטימיות שלה היא כתבה ותייעדה רבים מזיכרונותיה.

בתחילת הריאיון ביקשה ממני שרה שלא אקטע אותה בשאלות כדי שלא תאבד את חוט המחשבה שלה. נענית לבקשתה והנה סיפורה שסופר לי ברצף

כל מסע התלאות נשכח והתגמד ברגע שירדנו מהרכבת ואנשי היישוב מהמושבים והקיבוצים קיבלו את פנינו עם דגלי ישראל ותפוזים.

אני שרה רוט (רפ), נולדתי בשנת 1929 בטארנובז'ג פולין למשפחה אמידה בת שש נפשות. היינו שני אחים ושתי אחיות. ההורים הקנו לנו את חשיבות ההשכלה ועשו כל מאמץ כדי שהילדים ילמדו.

1939. היו הפצצות על העיר שלנו. בבניין שלנו הסתתרו הרבה שכנים. אז אני זוכרת רעש אופנועים. הגרמנים הגיעו והיו איתנו שבועיים. אחרי שבועיים הודיעו לכל יהודי העיר להתכנס בכיכר העיר כי נגורש מזרחה. אסור היה לקחת דבר. אימא הפקידה בידי משפחה פולנית כמה חפצים לשמירה עד שנחזור.

הגרמנים גירשו אותנו לאזור הרוסי. נסענו בעגלה עם סוס 100 ק"מ מזרחה ובדרך אספנו עוד כמה בני משפחה. חלק מהדרך עשינו ברגל עד הגיענו ללבוב.

לבוב הייתה מלאה בחיילים רוסים. החל "שוק שחור". כולם מכרו וקנו דברים, אנחנו לא. הגענו למִכָּרָה שלנו שחיה בלבוב.

בהמשך התפנו מגורי הסטודנטים ובתי הספר בלבוב לקליטת פליטים. קיבלנו חדר למשפחתנו יחד עם משפחה נוספת. היה צפוף מאוד. אחיי הקטנים יצאו לפנימייה וההורים מצאו עבודה במפעל.

בלבוב חיה דוקטור קלבטינובה שאספה ילדות יתומות ולימדה אותן מקצוע. היא הציעה לאחותי ולי לא לספר שיש לנו הורים ו"כך יהיה לכם בית", אמרה. התקבלנו.

לאחר ששמעה שכבר למדנו בגימנסיה הבטיחה לשלב אותנו בגימנסיה עברית. למדנו שפות, רכשתי הרבה ידע שאני נוצרת אותו עד היום.

שנה שלמה חיינו בנפרד מההורים. פעם אחת ביקרנו אצלם אך לא היה להם מה לתת לנו. פתאום הכריזו הרוסים שפליטים פולנים יכולים לחזור לבתיהם. היה רעב. רצינו הביתה. השמועה אמרה שמי שנשאר צריך לקבל אזרחות רוסית ואת האחרים שולחים ברכבות. אימא, באינטואיציה שלה, הצילה אותנו. היא עמדה על כך שנישאר כולנו יחד, ומאחר שמסוכן היה להגיע לפנימייה כדי לאסוף אותנו, הכובסת הגויה התנדבה למשימה.

באותו לילה, כשכבר היינו יחד, הגיעו רוסים והובילו אותנו לרכבת שהתנאים בה היו איומים. בדרך נוספו עוד אנשים לקרונות והצפיפות הייתה קשה. הגענו לסיביר, למזלנו לזמן קצר כי הגרמנים פלשו לרוסיה.

עם השחרור מהמחנה בסיביר עברנו לטשקנט, אזבקיסטן, אבל הרוסים תפסו אותנו וגורשנו לקולחוז. עבדנו בשדות. מזג האוויר היה קשה מאוד והרעב גדול. החלו מחלות. כולנו חלינו חלקנו לא שרד.

בין מתנדבים מהעיר, שבאו לקולחוז כדי לעזור בעבודה, הגיעה בחורה יהודייה. היא שאלה אם יש משפחות יהודיות במקום והפנו אותה אלינו. אימא הייתה חולה ושכבה במיטה, אבא נסע לטשקנט. הוא שמע שמגייסים חיילים פולנים לצבא האנגלי, אך לא התקבל בשל יהדותו. בלית ברירה חיפש ומצא עבודה זמנית.

הבחורה היהודייה החליטה לקחת את אחותי ואותי לחפש את אבא. הדרך הייתה קשה וכשהגענו לחשמלית היא הייתה עמוסה בנוסעים והיה קשה לעלות. רק הבחורה הספיקה לעלות. החשמלית נעלמה מעינינו. מצאנו את עצמנו חסרות כול, לבד במקום זר.

אנשים רוסים נחמדים הבחינו בנו. הראנו להם מכתב שקיבלנו מאבא והם עזרו לנו למצוא את מקום העבודה שלו. אבא היה המום ואנחנו הזדעזענו מהמראה שלו: יחף, נפוח מרעב... נשארנו שם. אחותי ואני קיבלנו עבודה מטעם העירייה.

הפועלים ישנו על דרגשים צפופים. איפה נישן?

מצאנו פינה ונרדמנו.

לילה אחד חלמתי שאני מחזיקה כמה כיכרות לחם ורוצה להביא לאימא, אך אימא אומרת לי: מאוחר מדי, ילדתי!

בבוקר קניתי לחם ב"שוק שחור" והחלטתי להגיע לאימא שנשארה בקולחת. הדרך הייתה ארוכה. הייתי יחפה. היה עליי לעבור דרך מים. נעזרתי באנשים על חמור, על גמל... על מנת להגיע לאימא.

הבית היה סגור. הייתה שקיעה וראיתי פועלות יורדות מההר וביניהן אימא שלי. המראה ריגש אותי מאוד.

אימא הופתעה לראות אותי. "מה את עושה פה?!" ; "אימא, הבאתי לך לחם" - עניתי. נאלצתי לחזור למקום העבודה שלנו. תפסתי עגלה עם סוס. בעגלה ישבו פליטים. נתתי להם קצת כסף שהיה לי והם לקחו אותי.

אחרי כמה זמן הרוויח אבא מספיק כסף כדי להוציא את שאר בני המשפחה מהקולחת. היה גיוס לצבא אנדרס, אך לא רצו לקבל יהודים. אמרנו לאבא שיעמיד פנים שהוא גוי, אך הפקיד חשד בו שהוא יהודי. אבא לא חזר לשם יותר.

מה עושים עכשיו?

התיישבנו על החול ליד הרכבת. אימא ראתה נזירה מובילה ילדים ברחוב ואמרה לאחותי: "רוצי אל הנזירה. תגידי לה שאת ילדה פולנייה שהלכה לאיבוד". הנזירה לקחה אותה. לשני אחיי היו תעודות מזויפות והם נשארו עם הפולנים. אימא ואני הפכנו להיות יאנינה וידביגה. אמא שקלה כבר 37 ק"ג. אבא נשאר.

הצטרפנו עם קבוצת פליטים לצבא אנדרס. נסענו לטהרן, שם הצטרפו פליטים נוספים. הסוכנות היהודית דאגה לאסוף את אחותי ואת הבנים ולהביאם אלינו.

נסענו באונייה בריטית לקארצ'י בהודו, שם עלינו לרכבת והקפנו את חצי האי ערב בדרך למצרים.

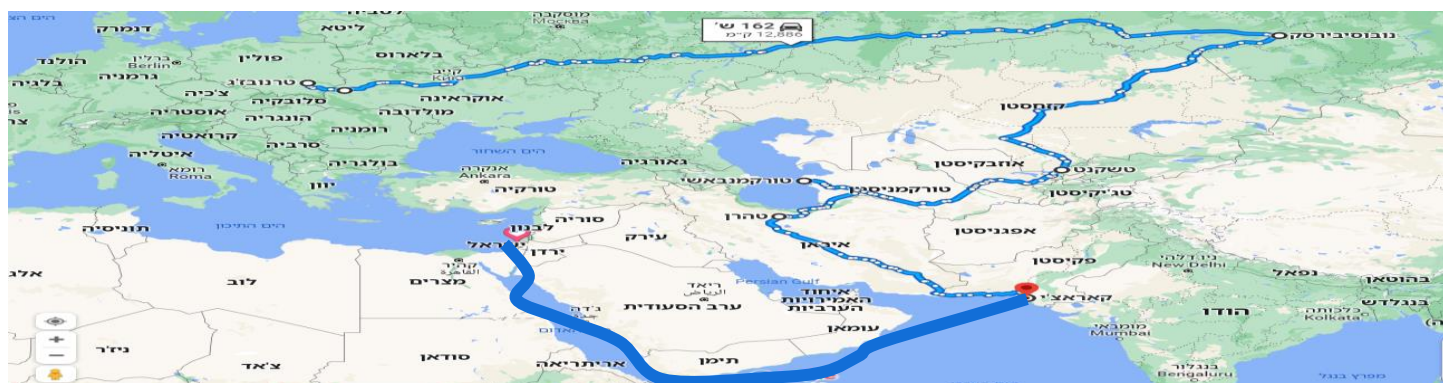
הרכבת עצרה ברחובות.

איזו קבלת פנים מרגשת! רצו לקחת אותי לקיבוץ, אך העדפתי להישאר בעיר, רציתי להרגיש שאני תורמת למדינה שבדרך. כל חיי הקפדתי ללמוד. הקמתי משפחה יפה ומוצלחת.

ומה קרה לאבא?

עם סיום המלחמה ישבנו והקשבנו ל"מדור לחיפוש קרובים" ברדיו והלא יאומן קרה. שמענו שאבא חי ומחפש את משפחתו. גם הוא מצא את דרכו ארצה. המשפחה בת שש הנפשות התאחדה בארץ האהובה שלנו.

מסלול הנדודים שלי

הישר מן הדפוס - ילדי טהרן הגיעו לארץ

"דבר לילדים" 25.2.43

כל חיי ליוו אותי שתי חבורות מקוריות של עיתון הילדים "דבר לילדים", שבהם התפרסמו שירי ילדים מקסימים של אבי מהצבא הבריטי. בחבורות האלה מצאתי את הסיפור על הגעתם של ילדי טהרן ארצה

כתבה: **ציפי טמשה**

כל חיי ליוו אותי שתי חבורות מקוריות של עיתון הילדים "**דבר לילדים**".

אבי ז"ל, עקיבא אלכסנדרוביץ, שירת במלחמת העולם השנייה בצבא הבריטי בבגדד, בפלוגה לביקורת הנמלים וקווי התחבורה.

בהיותו בשירות הצבאי, הרחק מהארץ, כתב לאחייניו שני שירי ילדים מקסימים שפורסמו ב"דבר לילדים": "המרבד המעופף" - 29.9.1943, ו"האפרוח שרצה להיות גדול" - 22.2.1945.

שתי החבורות הללו, שהצהיבו במהלך השנים, הילכו עליי קסם. למדתי רבות על הנעשה בעולם ובארץ באותה תקופה והבנתי את חשיבות עיתון הילדים כמקור היסטורי, תרבותי וחינוכי שליווה אלפי ילדים בארץ במהלך מלחמת העולם השנייה, והעביר להם את המידע על השואה הנוראה שהייתה באירופה ובצפון אפריקה.

הכתבה, שפורסמה ביום 25.2.43, כ' באדר א' תש"ג, שבוע לאחר שהגיעו ילדי טהרן ארצה, נכתבה בידי עורך העיתון מר י' יציב ונבחרה להופיע בשער עצמו, מה שמלמד על החשיבות הרבה של האירוע בעיני היישוב והרצון להדגישו בפני הילדים הקוראים!!! שימו לב גם לגיוס התרומות של ילדי ישראל למען הילדים הפליטים.

בְּקֶרֶן יִשְׂרָאֵל

המסמכות הכללית של העוברים חסריים בארץ-ישראל כרך י"ג חוברת 23 יום ה' כ' באדר א' תש"ג. 25.2.43

בְּרֹכִים הַבָּאִים!

גם בלרף. רוסיה לא תהיה מוכנה לקבל את כל אלה שנותרו אליה מן השטחים שנקשו הנצים ואף קשקש שנכבש בנדיה בפולין. ברית המועצות תהיה כבד עקועה בהכנה למלחמה הגדולה ובקרבנות חללים. ולא קצאו הפליטים שנקלטו לכאן לא פנה ולא פונו והקרתו להוסיף ולגור על פני רחבי רוסיה וצד לגרות סביר קרובים.

קשים ואימים נדודים לצאת מזה. מופות חרף, קור וכפור, רעב ומחלות. היו בנות חלקם שד נודדים אלה. ילדים נקשו משל הוריהם, חורים שגלו את ילדיהם וילדים נתחטפו מהוריהם. בית ישראל בפולין הנה לרסיסים ואף החלק שנקלט מידי הנצים.

והנה הגיעו אלינו מצפים מילדי ישראל הנשקרים בארופה בדרך צללקלות. בדרך ברית המועצות לשחרור וגם מקאן בדרנים צמל. כלות בנקעה ובנס לארץ-ישראל.

עוד קשבתם קשתנו, נאג משוב לאחינו ואחיותינו הצעיריים. נשלחה להם עזרה, פדריקים וקטפנות נצאו אליהם לסנע להם קסבלם, אך ראש וצאנחנו תהיה להביאם אל הארץ. כי על כן כל שאנחנו עושים ביום הארץ. הוא אף

הם באו. שבויות וירחים צפינו לבואם. בנצדים אטוים קרבו אל הארץ, פקעת נפשים. עד הגיעם אליה. והנה באו.

יום גדול הנה לנו יום משיח. יום דרוץ ברגלם של קטנה פאות המשים ותשעה מליטתה, רבים וצעירים, על חרבת ארץ-ישראל, ושינוי ראות איתם בחוכנו.

הנה סלב ורעד בקנישה זו. אחים ואחיות אקנו אתם - ברוכים היוו. ילדי שחרן - קרא להם. ואולם זו תהיה אך אחת מהקנות בדרך נדודיהם הארצה ורבת החלאות. כפתנה אשר קנהה הנה להם האפשרות לבוא לארץ אבות. נתיב יסוריהם עד שחרן ההפסד והקטף בקרי פולין וציריחים מאז המשיח הפולש הנצי את אש מסעיו לכני שלש שנים ומצי. מאו ראשית המלחמה. בקטנה הגדולה של רבבות ומאות שלפים וחורים פגני הנצים, גורפו רבבות ילדים וילדות, בו וקרחתו אל מעבר לגבולות פולין. ליטה ולטכנה אל רוסיה. העזיל את נפשים סוף הרשע הנצי. הם נמו ומאוב רודף אחריהם, משקיו יורים אש ומסיתים רבים פטבורחים קרצים.

קבל פדריקים וקבל משכילים.

המלחמה בארופה החלטה. בוראותיה קראו

הישוב בארץ ישראל נחשף בפעם הראשונה, מוחשית לנעשה באירופה

לא התלהבות שר קבלת-סנים נפח אלא ססירות אסתית יום יום. שבוע שבוע צד שגועז לדי בך שיוכלו הם לקבל פליטים תדשים ולגמל להם את הסוב אשר הענישו תכריהם להם.

זעקת פנסת ישראל

יום ב' הקבו יום אכל פישוב. יום אכל על הקרקע בארץ. היתורים הנקנים על קדוש שם ישראל. בדיקתה ובשמיכת אלק הבית הישוב. ת צד. ואל העולם פנתה אפסה הנכסרים בקרואה לאמר:

צמי הכל. שלישי עולם!

קדושי הר ציון אנו משביצים אתכם קצמים: אל תתנו דמי לכם כי דם ישראל הנגר תנם לא יתן לכם פטו! הצילו!

ובישוב ואמר: לא נגוע ולא נשקט צדי נביא ישע ונמן פדות לאמינו ולאחיימינו הנחונים פצרה ובשכרה צדי יתם השם את שארית העליסה וקאו לציון ברנה.

י. יצב

ונתחילו ללמד ונתחילו לפלא את אשר התסירו בימי נדודיהם הפרים. רק משמים סתם יודעים את קטנתו. ודאי גם בלסודים הם כפגרים — הן לא תתק להם אשפרות ללמד. הם זקוקים אפוא לשונתנו. וכל אשר נאקנו תלב לחשוב כיצד נצור להם כיצד נציע להם את ישיבתם כתיכנו בבית הספר ומדועה לו ונמל עליהם להקלט מחר בארץ. לכך דרושה חקקה. עלינו קטפל במבדיו הנדשים קטבלנות. קאחקה ובידידות.

הם באים אלינו

הם באים אלינו!

הם באים מדי-סוף.

נצרך את שלקנונו:

זה היום צעוב-יטוב.

לפנים ולפנים

רדנא. נקם. רד. הכוב.

ונכרך את יבולנו —

הם הגיעו אל החוף!

משה בסוק

הכנה לקלט את אחינו שיבואו לבנות אקנו יחד את הערך.

בואם של ילדי סהרן קלא את לבנו שפחה. אחרי הפסקה שוב ראינו שורה גדולה של יתדים באת אלינו. קבלנו את פני הפאים בורעזות קחוחות. שורה הקרונות של תרעבת שפכה את חסובים הקברים פרחבות עד עתלית נפנשה בשינה ובזמרת. הילדים שלא פסקו טנאן לילדי סהרן זה חפשה חדשים רצו לקראת אחיהם בחשורות. הביאו להם

דברים טובים וקרחים אל תרעבת. כל ילדי ארץ ישראל נאמד הראו קנה כי בלב כל אחד מהם חזקה המעוקה לראות את תכריהם. תפודים פקלות ונדרדפים בידי רשעים — יושבים יחד אקנו. כל בתי-חזק של ילד מילדי סהרן קלא את לב תכרי בארץ שפחה ובשחון כי עקה בא פקז נדודיהם. ענייהם וטבלם.

ואולם עלינו לדעת. כי תכרי טנה פסיל חובה על כל אחד מאקנו. חובה קבר לחברה. אחרי המשיכה הראשונה נקבלת חפנים יבואו ימי המשיכה. תכרינו הנדשים יקנו לקהי-פסר

י ל ר י מ פ ל י ט י מ ב א י מ

יעקב קפץ לחנות אחת. ותבורד העלטה המוכרת שמנהגו לו שקניול גדול. והחבילה ניצלה לפי טעה. אך חלת ההלכה הבבירה כיתר החכמה שוב גדלה. גם תכנים חד בעינינו. היו סוכריות. שוקולד ושאר סוכר קים. גם מומרת הארץ לחוב — תכנים חד כסיתרים.

תענו לתחנה המרכזית כעולם. לא ארם הרגעים ואנו בתוך אבסורס מלא וגדוע הר מידים. סוככים נפש חיינו באוס אחד. דאנש ל. קטינא. שלא ייטען. חלילה. המורה הציע לו לישב על ברס. קטינא סירב. הוא עמד איתו בדיוק הרב. הרצע סוקס ישיבת לישלמית. אך היא בראותה את עדה הרכה עשדת נטארה גם היא לרצה כסינחה. אך מיד תכירי בה. כנראה האחרים בטעלת ערכה היתה עשדת לוחה. כרמלה ומרים. שהמיד רוח רעה נכנסת ביניהן ואין הן יכולות לזרז בספסה אחת נדמנו יחד כטוק עפופות ולטרדה — ומעט פלא — נדמו כריעות ואחיות כטוק וטלחה.

ותנה עוד בטרם הגיע האוס לכביש המדני בות נסמעה הכרה: נאחר המעד. תרכבת הגיע בשעה אחת עשרה. נשארו רק 15 דקס סכל עבר מוזה — הגנה. מרץ. חשנה. הגנה בני אדם ופסטי ידים בתחניה לקחתם לאוס. אך האוס גיבא כעל כנפים. הגה נחלת ידודה — טוס. טוס. הגה ראשון לציון — עברס. כיעף. נסיעותה כסכחות. אחת. שתיים — תנח. תרכבת ברחובות. חפכה. גלישו מחאוס ויר דודינו סאמים. וכאן — תגיעה רבה. המירה כחללה הצויתה: איה המרירה! כל המסלחה

— גדל תרעש בטחי חכמות. ושאר חכמות. משנודע להם הדבר. נתענו — חם מה. מדוע לא תצא גם מהם משלחת? ומפה לארון מסור שאף בחור המרים נתקנא במחירו על שזכה לכבוד כזה. אך אין זה מעניננו.

עם הצלצול שוב חפרע ובה המסל כשהוא חרד ומאין בנו לחסון לבסירה. רבוט של טולם — טענה כרסלה. — הרי אני מוכנה ומאמנה אפילו לבסירה מרוחקת יותר. ופרים. שמנים אותה ביהדות. מאילו צנחו כנסית ופסדה סבר לבסירה מעילה חשחור ודממה לצפור תרדה אלי קנה. רק רחל השתקנית היתה נכונה במקצת ועיניה תגדולות רחבו וכלש עוד יותר. ותורה עוקבת צעדי המורה ומעפה להוראות בחרדה. יאיר הרך. שפפאת חלוי כחש עוד יותר. עתה פרוהה שלחבת בלחיו ונתגער ביחור ויהי קוסף ומרדה על פני המדממת וגורר אחריו את. קטינא" כפטרון.

נצטפפנו ליד פתחו של המסדר והרונן את המעש פיסהר בסידור החבילות. והוא טורח ומזיע וארוי מוסר לנו המגזנות — ואנחנו בחוף. מתחילה נצטינו לחסודר שנים שנים. אך עד מהרה שינה המורה את הצו ופסק עלינו לפסע פסיעה נסה. מירה פן נאחר את המסדר. כרחוב נחשנו ראינו בצרת החבילות המגזנות. הן עמדו להתפסק ולהתפזר. סאיר פשה עצמו גדול וגמל על עצמו שול החבילה תגדולה ומגה בה הזירות מרובה. הוא נישם ועיטף ומסמיק כחלסה — אך החבילה ערשה בלחיים וחישבת להתפסק. שלמית נשאה את החבילה הקטנה בכבוד וחדר כראוי ל. בסירה.

עוד אחמל סוד בכתה רבות על גורלם של הילדים פליטי התעשה הנאצית. ורבו הניחושים: היכן הם. העודם שטים בלבב ימים. היגיעו בקרוב כשלום? חנה התעשה. המבול נכנס. וכמאר פנים. המיוחד לו כעשת רצון. הדדי חסוך מהל רגש רב כי הים עמדים להניח ילדי טאהראן. הלב חרד למצוא פוז. הכתה כולה בתחשלות. המסל הוסיף: מטעם בית הספר תצא משלחת לקבל פני הבאים בתחנת הרכבת שמיחובות. ולא תמחין להצעות ובחירות. אלא שלף פיסת נייר וקרא עמית התלמידים. חכמה כחסר. שוט לכבוד זה. אלא יעטרשו אל החמשה שסכתה אחת ויחד עם המורה יסעו לחחובות.

קל לטער מה שנתרחש בסתה לאחר הדעה ספחיעה זו. אנה התרגשות עצמה וככרשה פכר ארץ טחא העוד כחשכון. לאחר רעש של ערורים וזהות של קנאה העדיקו האחרים את הדין. בדרך תצאו שהותים הם אלף שרים נתכבדו באחר מתפקדי הסתה כוסר השנה. פרט לאחד. קטמ. קטינא. שהוא חבר העוד. אך סלוח לו לחסוד זה על תוספת חסוד. ככתה תאחרת היתה התגובה קטה ביחור. ותוסף סככהתנו. שם היתה רק שולמית שפפאת היתה סוכרדת וענרעה תמיד לא במצאו עליה צורין. עיבה של הכתה היתה צרה בארבעה. צד זה שנאה היא ונעיסה בהליכותיה — יש עוד נאות ונעיסות ככתה. וא סגין וסאיר — סצטינים בלימודים. ניתא ברם בהתמטות טובה. תאמנם ראשונים הם בכתה? הבחירת יעקב היתה פליאה ממש. הרי שותף הוא למעשי. טנדס" — וכמה זכה? והיעוד

טאנקים אלה טעונים המריצתם. בהגיעם אל קו הטנקים המריצתם. בהגיעם אל קו הטנקים הם מתפוצצים וגורמים אבידות ונזקים מרובים. אין תגרמנים מעיזים ללכת טאנק כזה כדי להכיר את סכנתו משום שכל הקרב אליו את נפשו הוא קובע.

בשעת הקרבות האכזריים בתוך סטאלינגרד היו הגרמנים מאתחים אל טייסיהם בזיקוקין לאטור: היותה, סן תפגעו בגור הרוסים השתמשו באותם סימני איתות ובדרך זו נחלצו המופל מסיכנות והצצצצ.

מוזיאון מלחמה בארץ-ישראל:

אחד מספורי פלשתיין פוסט" מציע לייסד בארץ מוזיאון למוצגים מימי המלחמה — כדי לעודד את תנועת ההתגייסות. אחד הקוראים של אותו עתון מסר, כי מוזיאון" מעין זה כבר נמצא במסרדי נציב המלח בויסטה, באולם המלחמה מוצגים שרידי מטוסי האויב שהרסו" זו באזור היפה בשתי חשנים האחד רועות, בשלל זה חלקי מטוסים, מוכי צי טייסים, מצנחים טנקים לתפלת זיקוקי מאר, מצנח-בטיחה ורסיס מצנחת. לפני תבנית של מסרדי הנציב מוצג מוקט" ים שנמצא בקרבת נמל חיפה.

אריה

חברנו אריה — הוא אריה לרנר — התגבס והלך לצבא. כל קוראי מדור "הידענות" מאחלים לו טיישוב אלינו במהרה אחרי השלום והנצחון על ארצנו עמנו וסונאי תאגרות.

ראדיו לונדון מסדר יומם ולילה חדשות ותכניות ב-46 לשונות שונות. מספר המאזינים לתחנת לונדון במסך שבוע מגיע ל-200 מיליון איש.

בימי המלחמה מעסיקה חברת השידור הבריטית למעלה מ-10,000 עובדים קבוצים.

מתחבולות המלחמה של הרוסים

במלחמה נגד הגרמנים מגלים הרוסים לא רק גבורה מפליאה אלא גם ערמה וכחיד תח" בולה המצאה. אחת האמצאות המהכמות בהן השתמשו הרוסים בחזית סטאלינגרד הוא הטנק "הטלס" — טאנק הנוסע מאליה, ללא נהג, הוא נוסע, כמכונן, במכוון שנקבע לו מלכתחילה.

מִיָּדִים לִיָּדִים

ילדי הפלוגות

500 מיל — אלפא ליבדיך, קרית-חיים, מיום הולדת השנים-עשר. 2,200 מיל — ילדי כתה ב' בח'ת יצחק. 500 מיל — דב כץ, ליום הולדת השנים-עשר. 2,052 לאוי — ברוך בקרובין עין השפיר. 100 מיל — שמשון אבן, נחלת יצחק, 50 מיל — נתן דגן, נחלת יצחק, 340 מיל — ברוך וינובט, נחלת יצחק, 1,120 מיל — יצחק, חרשה, נטע. שבי ברוש, 500 מיל — נערי פזיש, ביום הולדת השנים-עשר. 500 מיל — עדית מלובלסקי, כפרסבא, טבר גביטה בפניט העורר במרות השידור של רדיו ירושלים, 180 מיל — אליהו בירנבוים, רעני נה, 800 מיל — שפרה וסבורתה, כסם ג'הילרים במסר העסק, 2,122 מיל — קב צת, "שקד" ימב"י. 700 מיל — שפרה איסף יקות וכסף שנאסף לקטלוג של בולים.

נלחמה נגד אותם אימים, חנה רשימה המראה מי נלחם נגד מי:

נגד גרמניה, איטליה ויפאן נלחמה: בריטניה הגדולה והדומיניונים שלה (קאנאדה), אוסטרליה, ניוזילאנד ודרום אפריקה), פולין, צרפת הוותיקה, הולאנד, סין, ארצות-הברית, חבש, בראזיל, מאנסיקה, קוסטה ריקה, קובה, ניקאראגואה, הרפובליקה דומיניקאנית, הונדוראס, האטי, סאלוואדור, גואטמאלה, פאנאמה, בוליביה ועיראק. נגד גרמניה, איטליה ובנות-בריתן באירופה (ולא נגד יפאן) — רוסיה, בלגיה, צ'כוסלואקיה, יון, לוקסמבורג, נוראניה, יוגוסלאוויה וקוראסיה.

נגד ארצות-הברית, בריטניה ורוסיה — גרמניה, איטליה, סלואקיה, הונגריה וריטניה. נגד רוסיה ובריטניה הגדולה — פינלאנד, נגד ארצות-הברית ובריטניה הגדולה — יפאן, מאנסיקה ופולגריה.

סבורים, כי קרוב ל-2 מיליארד מאוכלוסי העולם (מספרם הכללי נאמד כדי 2,300,000,000) משתתפים במערכה השלישית. כ-1,300,000,000 (מיליארד 1300 מיליון) נמצאים במחנה עמי הברית הנלחמים נגד ה, צירי ונחשפים. לא קל תפקידן של המדינות הנייטרליות המעטות (כגון שווייץ, שוודיה, ספרד ופורטוגאל — באויפות) המייצגות את חבדינות הלוהמות השונות. תפקידן מסובך ביותר מוטל על שווייץ הקטנה המייצגת מדינות רבות.

200 מיליון איש מאזינים לרדיו בריטי חברת השידור הבריטית הוא סגנון עצום שגדל בתוך כימי המלחמה. על הוקף פעילותו בשידור חדשות, תכניות מכל הסוגים וכו' יעידו מספרים ועובדות אלה:

א פ ר ו ה ב ל ב ו ל ח

3. תפלאה סחבוקה.
קת קנה פת, עה קרה?
הנה קבת הקאקיות
יכלל לקה סתם.

2. אף קסמס הנה קם.
מי קאה ולא נדקס?
פי הנדיל עצמו כפדים
בין קראש לנצלים?

1. תאפורם כת נדל
הוא ארץ כמו ספק?
וקה טוב לו וקה נק
לאפורם בלבוטם?

יוצא אחת לשבוע, ער-ידי, דבר, חברת מניות כע"מ, ת. ד. 199, מלפונים: 4275-4276, חקור: י. יציב

ה ת ו כ נ

ברוכים הבאים — י. יציב / הם באים אלינו — משה כסוף / ילדים פליטים באים — יעקב קיסמן / סיפורים על ספרים — יעקב פישמן / הלל המחלל — פניה / סיפורי אגדה — הרמן ירושלמי / משה כצמעי חקשת — משה דהרפז / הערכים מי הם ומה הם — כחם קפליק / הפסדות נראו בארץ — דבורה אילון-רטי / הדעת? — אריה / אפרוח בלבוטם — אריה גבון — התרחים — לאה.